

IMPLEMENTACIJA UREDBE O PODATKIH V PODATKOVNIH PROSTORIH – PRIPRAVLJENOST SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA

Matevž Pesek¹, Klara Žnideršič¹, Andreja Pucihar², Gregor Lenart², Mirjana Kljajić Borštnar², Jure Juvan¹, Matija Marolt¹

¹ Univerza v Ljubljani, Fakulteta za računalništvo in informatiko, Večna pot 113, 1000 Ljubljana

² Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede, Kidričeva cesta 55a, 4000 Kranj

matevz.pesek@fri.uni-lj.si, klara.znidersic@fri.uni-lj.si, andreja.pucihar@um.si, gregor.lenart@um.si, mirjana.kljajic@um.si, jure.juvan@fri.uni-lj.si, matija.marolt@fri.uni-lj.si

V dobi digitalizacije in eksponentne rasti količine podatkov, ki jih ustvarjajo podjetja, javne institucije in posamezniki, postaja upravljanje podatkov ključnega pomena. Med osrednje izzive na tem področju sodijo zagotavljanje varnosti in zasebnosti podatkov, preprečevanje monopolizacije podatkovnih virov ter spodbujanje njihove dostopnosti za raziskave in inovacije. Evropska unija s sprejemanjem različnih zakonodajnih pobud, vključno z Uredbo o podatkih, stremi k oblikovanju pravičnega podatkovnega ekosistema. Cilj je omogočiti dostopnost podatkov širšemu krogu deležnikov pod jasno določenimi pogoji, kar predstavlja temelj za razvoj inovacij, pravično razdelitev vrednosti podatkov in vzpostavitev podatkovnega gospodarstva. Ena izmed ključnih priložnosti, ki jih prinaša Uredba, je varna, pravična in urejena izmenjava podatkov med podjetji, javnimi organizacijami in posamezniki v okviru podatkovnih prostorov.

Učinkovitost implementacije Uredbe bo med podjetji zagotovo variirala, pri čemer bodo ključni dejavniki uspeha razpoložljivost internih virov, stopnja razumevanja Uredbe ter ozaveščenost o pravicah, dolžnostih in koristih, ki jih prinaša. V tem prispevku se osredotočamo na vprašanje poznavanja Uredbe o podatkih in pripravljenosti slovenskih podjetij na njeno implementacijo.

V okviru ciljnega raziskovalnega projekta razvijamo model kazalnikov za merjenje učinkovitosti izvajanja Uredbe o podatkih v podatkovnih prostorih. V prvem delu smo izvedli celovit pregled trenutnega stanja slovenskega gospodarstva z vidika ozaveščenosti, poznavanja in zmožnosti izvajanja Uredbe ter analizo obstoječih procesov za izmenjavo podatkov v podatkovnih prostorih. Drugi del projekta pa vključuje razvoj večkriterijskega modela za merjenje, ki bo implementiran v sodobni spletni rešitvi. V prihodnjih longitudinalnih študijah bo omogočala presečne analize, oceno napredka ter podporo pri sprejemanju nadaljnjih ukrepov za spodbujanje izvajanja Uredbe v gospodarstvu.

V tem prispevku predstavljamo analizo obstoječe literature in zakonodajnih dokumentov, povezanih z Uredbo o podatkih, ki je služila kot osnova za oblikovanje vprašalnika. Tega smo implementirali v spletni rešitvi 1KA in ga najprej testirali na

manjši skupini respondentov. Končno različico ankete smo nato razposlali širšemu krogu podjetij, katerih odgovore analiziramo in predstavljamo v tem prispevku.

Ključne besede: digitalizacija; podatkovni prostori; Uredba o podatkih; učinkovitost implementacije

IMPLEMENTATION OF THE DATA ACT IN DATA SPACES – THE READINESS OF THE SLOVENIAN ECONOMY

The European Union's Data Act aims to create a fair data ecosystem by promoting a secure, structured exchange of data within data spaces. This will improve the accessibility of data, promote innovation and ensure a fair distribution of data value.

For Slovenia, the implementation of the principles of the Data Act will depend on the readiness of companies. Key factors include awareness, understanding and accessibility of resources to support the implementation. Our research project aims to assess the readiness of Slovenian businesses for the implementation of the Regulation and to develop a set of indicators to measure its effectiveness. The project includes surveys to assess the current state of data sharing processes and a multi-criteria model for future analysis with a focus on tracking progress and supporting further actions to promote the implementation of the Regulation.

Keywords: digitalization; data spaces; Data Act; implementation efficiency